

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1995-1996

20 OKTOBER 1995

VOORSTEL VAN DECREET

— van de heer Fred Dielens c.s. —

houdende de oprichting en erkenning van gemeentelijke ouderenraden

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Vergrijzing is een begrip dat vaak in maatschappelijke en politieke debatten op de voorgrond treedt. Demografische tendenzen wijzen er op dat het aantal 60-plussers gedurende de periode 2010-2030 van 24 naar 32 percent zal stijgen is. Dit betekent dat één op drie Vlamingen in het jaar 2030 ouder zullen zijn dan zestig jaar. In 1990 schommelde dit nog rond één op vijf.

Investeren in de toekomst betekent dat een globaal ouderenbeleid, afgestemd op de behoeften van de senioren, een absolute noodzaak is. Reële inspraak is onontbeerlijk. Toch bestaat deze nog niet of nauwelijks ! Negatieve beeldvorming, vooroordelen en een gebrek aan solidariteit maken dat inspraak en medezeggingsschap vaak een dode letter blijven.

Gemeentelijke seniorenadviesraden winnen met de decentralisatietendens van het seniorenbeleid aan belang. In deze context zijn de seniorenadviesraden of ouderenadviesraden van primordiaal belang.

Dit decreet wil een kader scheppen om de senioren inspraak te verlenen in het gemeentelijk beleid en de mogelijkheid te bieden om zich als volwaardige partners ten aanzien van de beleidsverantwoordelijken op te stellen.

Het is een feit dat heel wat aspecten die senioren aanbelangen, zeer specifiek zijn en dat senioren uit heel wat domeinen van het maatschappelijk leven geweerd worden. De ouderenadviesraad heeft tot doel ervoor te zorgen dat het beleidsproces op gang komt.

Senioren moeten in staat gesteld worden om, in wisselwerking met het college van burgemeester en schepenen, de gemeenteraad en de OCMW-raad, mee te denken over beleidsvoorbereidende en -evaluatieve taken met betrekking tot alles wat hen aanbelangt. Inspraak in deze fases kan de beleidsverantwoordelijken helpen de noden en behoeften van de senioren duidelijk te definiëren en de doelstellingen van een beleidsactie scherp af te lijnen. Bij de evaluatie van het beleid zijn de senioren zelf het best geplaatst om de gevolgen en de doelmatigheid van het beleidsproces te situeren in een bredere maatschappelijke context.

Er moet werk gemaakt worden van een gemeentelijk seniorenbeleidsplan, waarin alle aspecten van de vergrijzing behandeld worden. Het behoort tot de functie van de ouderenadviesraad het beleid op te volgen en erop toe te zien dat een seniorenbeleidsplan daadwerkelijk uitgevoerd wordt.

In die zin zal een verplichte oprichting van de gemeentelijke ouderenadviesraden in iedere gemeente het democratiseringsproces ten opzichte van senioren in onze samenleving versnellen. Ingevolge de ingebouwde verplichting voor de overheid om haar standpunten te motiveren ten aanzien van de ouderenadviesraden, wordt er eerder gekozen voor de benaming ouderenraden.

Binnen het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad zou de Vlaamse Gemeenschapscommissie één of meerdere plaatselijke ouderenraden kunnen erkennen of oprichten. De Vlaamse Gemeenschapscommissie kan hiertoe ouderenraden erkennen die opgericht zijn door gemeenten van het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad.

De zogenaamde keuze voor een categoriale raad dient te worden gerelativeerd ingevolge de mogelijkheid om jongere leden en waarnemers aan te stellen of uit te nodigen. Tevens dient er geopteerd te worden voor een samenwerking met andere gemeentelijke adviesraden. Om ouderen effectief in de samenleving te laten participeren, is een geïntegreerde aanpak naar andere sectoren van het gemeentelijk beleid noodzakelijk. Het is de taak van de overheid de senioren nadrukkelijk bij de besluitvorming te betrekken en hen invloed te laten uitoefenen op processen die zij zelf belangrijk achten.

Bij de samenstelling van de ouderenraad dient er gestreefd te worden naar representativiteit met betrekking tot de doelgroep. Daarom moet er naar een evenredige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen, beter en lager geschoolden, personen met een politieke binding en neutralen, alle leeftijdscategorieën, enzovoort geijverd worden.

De ouderenraad moet plaats bieden voor een breed forum, dat zoveel mogelijk senioren informeert en bij de inspraak betreft. Het opstarten van werkgroepen, jaarlijkse hoorzittingen naar aanleiding van belangrijke concrete projecten en vrijwilligersnetwerken op wijkniveau zijn maar een paar voorbeelden van hoe een dergelijk forum kan verwezenlijkt worden.

Te noteren valt dat het Vlaams Ouderen Overleg Komitee (OOK), dat achttien organisaties groepeerde, op een actiedag op 29 september 1995 te Oud-Heverlee zich achter een decreet tot verplichte oprichting en erkenning van gemeentelijke ouderenadviesraden heeft geschaard.

Fred DIELENS

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Dit decreet regelt een aangelegenheid als bedoeld in de artikelen 127 tot 129 van de Grondwet.

Artikel 2

Met het oog op de organisatie van het overleg met en de inspraak van senioren bij de voorbereiding en de uitvoering van het beleid dat hen aanbelangt, moet door de gemeenteraad een gemeentelijke ouderenraad worden erkend en zo nodig opgericht onder de voorwaarden bepaald in dit decreet.

Artikel 3

Voor de toepassing van de artikelen 2, 7 en 8 van dit decreet kan de Vlaamse regering, na twee opeenvolgende uit de briefwisseling blijkende en gemotiveerde waarschuwingen, in de plaats treden van de gemeenteraad.

Artikel 4

Er kunnen afzonderlijke ouderenraden worden erkend of opgericht, zowel voor één of meerdere aangelegenheden die senioren aanbelangen, als voor delen van de betrokken gemeente, op voorwaarde dat geregeld gezamenlijk overleg wordt georganiseerd tussen de afzonderlijke raden en informatie wordt uitgewisseld.

Artikel 5

§ 1. Zowel het college van burgemeester en schepenen, de gemeenteraad als de raad voor maatschappelijk welzijn moeten advies vragen aan de ouderenraad over alle aangelegenheden die de senioren aanbelangen, en in het bijzonder over :

- 1° de huisvesting van senioren ;
- 2° de dienstverlening aan senioren ;
- 3° de maatschappelijke participatie van de senioren ;
- 4° de culturele aangelegenheden ten aanzien van de senioren ;
- 5° de veiligheid van de senioren ;
- 6° de mobiliteit van de senioren ;
- 7° de gezondheidszorg van de senioren.

De ouderenraad kan op eigen initiatief advies uitbrengen.

§ 2. De ouderenraad moet fungeren als overleg- en coördinatie-orgaan tussen alle instanties die zich bezighouden met het beleid dat senioren aanbelangt, en hij moet werken aan een vernieuwend gemeentebestuur voor ouder wordende volwassenen.

Artikel 6

Het college van burgemeester en schepenen, de gemeenteraad en de raad voor maatschappelijk welzijn zijn ertoe gehouden de ouderenraad inhoudelijk en logistiek te ondersteunen en hem de beleidsdocumenten en het cijfermateriaal te bezorgen aangaande materies die senioren aanbelangen.

Artikel 7

§ 1. De ouderenraad moet pluralistisch samengesteld worden. Alle ideologische en filosofische strekkingen moeten betrokken worden bij de voorbereiding en de uitvoering van het gemeentelijk beleid dat de senioren aanbelangt.

§ 2. Lid van een ouderenraad zijn :

1° afgevaardigden van particuliere en publieke organisaties, verenigingen en instellingen die een actieve seniorenwerking kunnen aantonen op het grondgebied van de gemeente of een deel ervan ;

2° zij die door de leden, bedoeld in 1°, worden gecoöpteerd, na een openbare oproep aan alle ouderen ;

3° zij die door de gemeenteraad worden voorgesteld en van wie de aanduiding door de leden, bedoeld in 1° en 2°, wordt bekrachtigd.

Het aantal leden, bedoeld in het eerste lid, 2° en 3°, mag niet meer bedragen dan één vijfde van het aantal leden, bedoeld in het eerste lid, 1°.

De ouderenraad kan waarnemers uitnodigen, rekening houdend met de door de initiatiefnemende overheid bepaalde voorwaarden en voorschriften.

§ 3. Alle leden van de ouderenraad zijn stemgerechtigd, behoudens de leden, bedoeld in het eerste lid, 3°, die een raadgevende stem hebben.

§ 4. Het mandaat van de leden duurt zes jaar. Aan het mandaat komt vroegtijdig een einde door overlijden of persoonlijk ontslag.

§ 5. Het college van burgemeester en schepenen wijst een ambtenaar van de gemeente aan om de vergadering van de ouderenraad bij te wonen en het secretariaat ervan te ondersteunen.

§ 6. De leden van de ouderenraad moeten allen, uitgezonderd de leden bedoeld in het eerste lid, 3°, de waarnemers en de door het college van burgemeester en schepenen aangestelde ambtenaar, gepensioneerde ouderen zijn.

Artikel 8

§ 1. De gemeenteraad bepaalt de nadere voorwaarden en voorschriften voor de oprichting of erkenning van de ouderenraad.

Bovendien bepaalt de gemeenteraad op advies van de ouderenraad de voorwaarden en de voorschriften voor de werking van de ouderenraad en inzonderheid :

1° de maatregelen waarmee het recht op informatie van de ouderenraad ten aanzien van de betrokken overheid wordt gewaarborgd ;

2° de wijze van aanvragen en uitbrengen van de adviezen, bedoeld in artikel 5, met inbegrip van de termijn waarbinnen advies moet worden uitgebracht ;

3° de termijn waarbinnen de betrokken overheid een gemotiveerd standpunt over de uitgebrachte adviezen moet innemen ;

4° de maatregelen met betrekking tot de openbaarheid van de werkzaamheden van de ouderenraad ;

5° de wijze waarop de gemeente toezicht houdt op de financiële middelen die ze ter beschikking stelt van de ouderenraad ;

6° de wijze waarop de leden van het college van burgemeester en schepenen, de gemeenteraad en de raad van maatschappelijk welzijn met raadgevende stem bij de werkzaamheden betrokken kunnen worden.

§ 2. De betrokken overheid moet over de adviezen van de ouderenraad schriftelijk een gemotiveerd standpunt innemen en het aan de ouderenraad voorleggen.

Artikel 9

§ 1. De ouderenraad wordt uiterlijk binnen zes maanden volgend op de installatie van een nieuwe gemeenteraad opnieuw erkend of opgericht.

§ 2. De leden van de ouderenraad worden na de installatie van een nieuwe gemeenteraad aangewezen. De leden zijn herverkiesbaar.

Artikel 10

De Vlaamse regering wordt in kennis gesteld van elke definitief geworden beslissing van de gemeenteraad betreffende de ouderenraad.

Artikel 11

De gemeenten moeten uiterlijk op 30 juni 1996 beschikken over een ouderenraad overeenkomstig de bepalingen van dit decreet.

Fred DIELENS

Lydia MAXIMUS

Peter DE RIDDER

Herman DE LOOR
